

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

*Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj
Interesna skupina lokalnih interesov*

5

Številka: 008-01-12/2019/3
Ljubljana, 24. 6. 2019

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj in Interesna skupina lokalnih interesov sta, na podlagi 16. in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), oblikovala naslednje

POROČILO

k Poročilu o izvajanju evropske kohezijske politike 2014-2020 za obdobje januar 2014–marec 2019 (Cilj: naložbe za rast in delovna mesta)

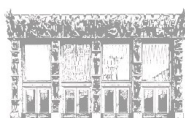
in

k Poročilu o izvajanju Akcijskega načrta za pospešitev črpanja sredstev iz Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj in Interesna skupina lokalnih interesov sta na skupni seji 17. 6. 2019 obravnavali Poročilo o izvajanju evropske kohezijske politike 2014-2020 za obdobje januar 2014–marec 2019 in Poročilo o izvajanju Akcijskega načrta za pospešitev črpanja sredstev iz Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (v nadaljevanju: poročili), s katerima se je Vlada seznanila na seji 6. 6. 2019.

Republika Slovenija v finančnem obdobju 2014–2020 razpolaga s 3,312 milijarde evrov, od tega je 159,8 mio evrov namenjenih instrumentu za povezovanju Evrope (CEF ali IPE), 64 mio evrov za programe Evropskega teritorialnega povezovanja, 20,5 mio evrov za Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve za potrebe Slada za evropsko pomoč najbolj ogroženim ter 3,067 milijarde evrov za izvajanje Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP; 914 mio za Kohezijski sklad, 1,416 milijarde evrov za ESRR, 718 mio evrov za ESS in 18,4 mio za Pobudo za zaposlovanje mladih). Čeprav je trenutno predvideno, da bo Slovenija v finančnem obdobju 2021–2027 upravičena do 2,8 milijarde evrov, bo šele z zaključkom pogajanj o naslednjem večletnem finančnem okviru gotova višina nacionalne ovojnice.

Do konca maja 2019 je Služba Vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (SVLRK) iz naslova OP EKP izdala za okoli 77 % odločitev o podpori oz. je bilo dodeljenih 2,4 milijarde evrov, od tega je bilo za več kot 4.000 projektov podpisanih pogodb v višini 1,96 milijarde evrov (64 %). Iz slovenskega proračuna je bilo izplačanih 782 mio evrov (25 %) razpoložljivih sredstev ter na EK poslanih zahtevkov iz proračuna EU v višini 722 mio evrov (24 %). Krivulja črpanja EU sredstev od 2005 dalje kaže na počasnejše črpanje sredstev na začetku vsakega finančnega obdobja ter pospešeno črpanje ob njegovem koncu ter na začetku naslednjega sedemletnega

60
LET
STAVBE

finančnega obdobja. Slovenija je neto prejemnica sredstev iz EU, saj je v obdobju od 2005 do zdaj prejela za 3,355 milijardi evrov več sredstev iz EU proračuna kot je vanj vplačala. Slovenija, ki je 2017 iz naslova EKP po podatkih Ministrstva za finance prejela 102 mio evrov, ima do konca 2023 čas za črpanje preostalih 2,285 milijardi evrov sredstev (pravilo n+3, po katerem se sredstva lahko porabljajo 3 leta po koncu finančnega obdobja). SVLRK mesečno objavlja stanje na področju izvajanja EKP in vsa kvartalna poročila, prav tako se na enem mestu objavljeni aktualni, pretekli in napovedani razpisi aktualnega programskega obdobja (www.eu-skladi.si/sl/razpisi).

Kot je bilo pojasnjeno, je bil Dogovor za razvoj regij v višini 56 mio evrov dodatno vključen v OP EKP. Njegovo izvajanje poteka tako, da se občine oz. regije dogovarjajo o delitvi sredstev za projekte. V okviru teritorialnih dialogov v Vzhodni kohezijski regiji in Zahodni kohezijski regiji je smiselno, da dogovori vodijo tudi v združevanje projektov, s čimer dosežajo večjo finančno kapaciteto in s tem večjo možnost podpore. Odločbe o podpori se skušajo čim prej rešiti in v tej luči so se kadrovsko okrepila tudi resorna ministrstva (okolje in prostor, infrastruktura in gospodarski razvoj in tehnologija).

Vlada je glede na stanje črpanja EU sredstev in na pobudo številnih deležnikov, tudi Državnega zbora in Državnega sveta, 6. 12. 2018 sprejela Akcijski načrt za pospešitev črpanja sredstev iz OP EKP, ki aktivnosti osredotoča predvsem v zmanjšanje razkoraka med izplačili iz državnega proračuna in povračili iz proračuna EU, optimizacijo delovanja informacijskih sistemov (eMA), finančne instrumente (letos bo realizirana druga tranša vplačila), sočasno izvedbo dodeljevanja EU sredstev in postopkov oddaje javnih naročil pri uporabnikih proračuna (pogojna klavzula v javnem naročilu, da se pogodba lahko sklene takrat, ko se zagotovijo sredstva), prednostno obravnavo načrtovanih operacij v postopkih okoljske presoje pri Ministrstvu za okolje in prostor ter ARSO, teritorialne pristope. Prav tako so posebej opredeljene operacije z večjim finančnim vplivom, ki v daljšem časovnem obdobju ne dosežajo tehtnejše realizacije, ter specifične težave po posameznih prednostnih oseh in predvidene rešitve.

Državni svetniki so ob seznanitvi s poročiloma izpostavili naslednja mnenja in vprašanja oz. dileme, na katera je direktor Urada za kohezijsko politiko podal odgovore in dodatna pojasnila:

- Komisija in interesna skupina pozdravljata odločitev Vlade, da sprejme akcijski načrt za pospešitev črpanja EU sredstev, ki že nakazuje napredek in smo zdaj v intenzivnem obdobju. Pričakuje se, da bomo, ne glede na zaznane težave, počrpali vsa razpoložljiva sredstva. Za uspešnost črpanja EU sredstev je ključnega pomena usklajeno delovanje vseh deležnikov, od države, občin do izvajalcev, ki so vsi soodgovorni za učinkovito izvajanje evropske kohezijske politike. Prav tako je smiselno sodelovanje po načelu od spodaj navzgor. Glede na dosedanjo prakso velikih oscilacij dinamike črpanja EU sredstev mora država vložiti več navora v pravočasno pripravo na novo programsko obdobje, za katero se ponovno pričakuje, da bo Slovenija neto prejemnica.

V zvezi z zaostanki pri črpanju EU sredstev se je postavilo vprašanje primerjave dinamike črpanja EU sredstev v Sloveniji in v drugih državah članicah in s tem povezanim (zamaknjenim) ciklom gospodarskega razvoja. Prav tako je državne svetnike zanimalo, ali je to posledica nacionalnih birokratskih ali evropskih pravil in predpisov. Kot je bilo pojasnjeno, je bil normativni okvir za aktualno programsko

obdobje postavljen šele decembra 2013, kar je ključen razlog za zamude, ki so značilne tudi za druge države članice. Razlog za zamude je treba iskati tudi v izvajanju OP EKP po pravilih in tudi prilaganju večjim spremembam finančne zakonodaje, s katerimi se srečujemo v vsaki novi finančni perspektivi. Na junijskem zasedanju odbora za spremljanje OP EKP je predstavnica EK pojasnila, da je Slovenija po uspešnosti črpanja sredstev v povprečju držav članic. Je pa glede programiranja nove perspektive na vidiku nekaj odprtih vprašanj, kot je brexit (finančni okvir) in odločanje o normativnem okviru (splošne uredbe in sektorske uredbe za posamezne sklade), o katerem bosta dokončno odločala EP in EK v novi sestavi.

- Medtem ko so v aktualni finančni perspektivi EU sredstva predvsem usmerjena v t.i. mehke vsebine, so na lokalnem nivoju bistveno večje potrebe po financiranju t.i. trdih vsebin oz. investicij v infrastrukturo (npr. vodooskrba, odpadne vode, cestna infrastruktura, gradnja kulturnih domov), ki ima večje multiplikativne učinke in je tudi pogoj za razvoj ostalih segmentov družbe, tudi novih delovnih mest in produktov (mehke vsebine). Lokalna okolja težko razumejo, da ima v okviru evropske kohezijske politike gradnja kolesarskih stez prednost pred gradnjo kanalizacije kot ene od osnovnih dobrin sodobne civilizacije. Nujno je, da slovenska pogajalska skupina pri kreiranju prihodnje EU politike odločneje zagovarja razvojne potrebe države in temu ustrezno izpogaja programske vsebine in opredeli razvojne cilje, ki so v našem nacionalnem interesu. Pri opredeljevanju vsebin je treba upoštevati tudi velikost občin (mestne občine, občine s sedeži upravnih enot in ostale občine) in jih na nivoju EU ustrezno zastopati.
- Postavlja se vprašanje, zakaj nismo uspeli izkoristiti priložnosti financiranja naložb v okviru Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI). 3. razvojna os, na katero gradnjo na Koroškem čakajo že leta, naj bi bila po pojasnilih predstavnika SVLRK del naslednje finančne perspektive.
- Teritorialna delitev Slovenije na Vzhodno kohezijsko regijo in Zahodno kohezijsko regijo kaže na velike notranje razvojne razlike. Mestna občina Ljubljana kot statistično zelo razvito evropsko mesto (dosega 110 % razvitost glavnih mest držav članic) bistveno odstopa od razvitosti ostalih občin oz. območij Zahodne kohezijske regije (npr. občina Dobrepolje, Posočje). Posledično manj razvita območja znotraj razvite Zahodne kohezijske regije nimajo enakih možnosti za razvoj kot jih imajo območja oz. občine Vzhodne kohezijske regije, ki je upravičena do več EU sredstev. Čeprav bi morala država s sistemom financiranja občin ta razkorak zmanjšati, se to ne dogaja. V zvezi s teritorialno delitvijo je bilo pojasnjeno, da glavno mesto tehnično ni moč izločiti zaradi skupne evropske statistične klasifikacije teritorialnih enot, na podlagi katere mora imeti regija na ravni NUTS 2 najmanj 800.000 prebivalcev. Kot je bilo pojasnjeno, se država zaveda problema razvojnih razlik znotraj kohezijskih regij in išče rešitve v okviru pogajanj na nivoju EU za pričakovan izpad sredstev ESS in ESRR za Zahodno kohezijsko regijo ter v okviru iskanja dodatnih nacionalnih sredstev.
- Čeprav je možno do konca 2023 črpati EU sredstva oz. izvajati OP EKP je zadnje leto zelo kritično za pravočasno realizacijo investicijskih projektov na ravni občin (npr. gradnja komunalne infrastrukture), ki so finančno tudi zahtevni (npr. 5 do 10 mio evrov) in zaradi zapletenih in dolgotrajnih postopkov pridobivanja dokumentacije in soglasij zahtevajo ustrezen čas. Nujno je pospešiti postopke in občinam omogočiti čim prejšnjo (s čim manj pogojnimi klavzulami) izvedbo

razpisov. Poleg tega državni svetniki opozarjajo, da se dogaja, da so občine primorane plačevati izvajalcem odškodnino zaradi zamud pri izplačilih, ki pa jih niso same povzročile. V zvezi s tem je bilo pojasnjeno, da je z akcijskim načrtom z namenom pospeševanja izvedbe projektov in zmanjševanja razlik med podpisanimi pogodbami in plačili možno sočasno zagotoviti izvedbo postopkov, je pa bolje, da se administrativna dela opravijo prej in da se začne izvedba na podlagi jasne finančne slike.

- Medtem ko se je država zavezala do 2022 zagotoviti odvajanje in čiščenje komunalne odpadne v aglomeracijah z manj kot 2000 PE, je ta cilj glede na finančno podhranjenost občin, pomanjkanje sredstev države in nedosegljivost EU sredstev neuresničljiv. Postavlja se vprašanje, zakaj si država zadaja neuresničljive cilje.

Po opravljeni razpravi sta komisija in interesna skupina sprejeli naslednja **s k l e p a**:

1. Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj in Interesna skupina lokalnih interesov sta se seznanili s Poročilom o izvajanju evropske kohezijske politike 2014-2020 za obdobje januar 2014–marec 2019 in Poročilom o izvajanju Akcijskega načrta za pospešitev črpanja sredstev iz Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020.
2. Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj in Interesna skupina lokalnih interesov predlagata, da se poročili uvrstita na dnevni red prve naslednje redne seje Državnega sveta, ki je predvidena 3. julija 2019.

* * *

Za poročevalca na seji Državnega sveta je bil določen predsednik komisije Dušan Strnad.

Predsednik Komisije za
lokalno samoupravo
in regionalni razvoj
Dušan Strnad, l.r.

Vodja Interesne skupine
lokalnih interesov
Milan Ozimič, l.r.